

EMO 28. GENEL KURULUYAPILDI

Elektrik Mühendisleri Odası 28. Genel Kurulu 28 Şubat 1982 Pazar günü Ankara'da TSE Konferans Salonunda toplandı.

Genel Kurulun açılışında bir konuşma yapan Oda Başkanı Teoman Alptürk özetle şunları söyledi :

"1981 yılındaki gelişmelere bakıldığında önceki yıllara göre enerji sektöründe çok önemli değişiklikler olmadığı anlaşılmaktadır. Buna karşın sorunun ciddiyetinin belli ölçülerde kabul edildiği görülmektedir. Ancak köklü çözüm önerilerinin de geliştirilemediğini ifade etmek doğru olacaktır.

Bazı önemli çalışmalar gündemdedir. Örneğin Türkiye Elektrik Kurumu Yasasında çeşitli fakat birbiriyle çelişen değişiklik önerileri zaman zaman basında yer almaktadır. Bilindiği gibi elektrik enerjisi üretim - iletim - dağıtımını bir bütündür. Veya birbirini izleyen, tamamlayan öğelerdir. Üretimden tüketime kadar merkezi bir planlama, iyi bir koordinasyon gereklidir. Bu bakımdan da II. Dünya Savaşından sonra pek çok ülkede elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtımını tek bir elde toplanmıştır. Örnek ülkeler İtalya, Fransa, İngiltere, Yunanistan ve İsveç'tir.

Ülkemizde de elektrik enerjisinin tek elden yönetim gereği 1950'lerde anlaşılmış, ancak bazı noksanlıklarla TEK Yasası çıkarılabilmştir. Elektrik enerjisi sektörüyle ilgilenenlerin bildiği gibi ülkemizde Türkiye Elektrik Kurumu'nun gerek üretimde gerekse dağıtım alanlarında başka kuruluşlarda vardır. TEK Yasasındaki maddelerle varlığını sürdü-

ren özel şirketler —ki daha önce Türkiye'nin tümünde elektrik enerjisi üretiminin dağıtımının özel şirketler eliyle yapılması denenmiş ve başarısızlığa uğramıştı— bu gün de üretim - iletim ve dağıtım haklarına sahiptirler. Şimdi bu şirketlerin gelişmesini, çoğalmasını savunanlar TEK Yasasında bu yönde değişiklik istemektedirler. Ancak biz böyle bir değişikliğin yanlış olacağı kanısı taşımaktayız.

Çünkü,

- 1- Elektrik enerjisi bir temel alt yapı unsurudur.
- 2- Özel şirketler kar amacıyla kurulur.
- 3- Özel şirketler enerji sektörüne dağıtım bir yapı kazandırmakta, ulusal şebekenin işletmesinde önemli zorluklar çıkarmaktadır.
- 4- Enerji sektöründeki dağıtım yapı ve işleyiş malzeme kullanımındaki standartlaşmayı önlemektedir.
- 5- Amacı kâr olan özel kesimin, varolan kaynakların en elverişli ve kârlı alanlarını istemesi de çok doğaldır.

Ülkemizdeki uygulamalar bu görüşlerimizde ne kadar haklı olduğumuzun kanıtlarıdır. Özel şirketlerden biri çok yakın geçmişte fuel-oil santralleri kurmak için büyük çabalar göstermişken bugün elindeki fuel-oil santralını üretim maliyetinin yükselmesi sebebiyle çalıştırmak istememektedir. Bunda da amacı kâr olan bir kuruluşun mantığı içinde haklıdır. Bu mantık içinde kimse tersini söyleyemez. Ama, kâr amacıyla üretim kısırlarken ülkede elektrik enerjisi kısıtlamaları da sürüyorsa enerji yetersizliği sebebiyle sanayide üretim

kısıtlanıyorsa bu tip bir işletmeye karşı çıkmak bizim hakkımızdır.

Bugün artık üretim tesislerinin maliyeti 1 KW için 140,000 - 150.000 TL.'ye ulaşmışken, özel sektör meyvesini çok uzun bir süre sonra yiyebileceği bu alana yatırım yapar mı? Bilinmez.

TEK Yasasındaki bir diğer değiştirilmek istenen husus da belediye şebekelerinin TEK'e devridir. Yani dağıtım şebekelerinin tek elden işletilmesidir. Aynı yasanın bütünlüğü içinde hem merkezi bir işletme, hem de özel şirketlere devir hazırlığı değil ise bazı haklıklar taşımaktadır, örneğin,

- Ülkemizde dağıtım şebekelerinde kayıp oranı oldukça büyüktür. %8-10 olması gereken kayıp % 20'ler civarındadır, hatta bazı yerlerde % 30'lara varmaktadır.

- İşletme koordinasyonu ve malzeme standartlaşması güçleşmektedir.

- Özellikle küçük yörelerde teknik eleman istihdam edilememekte veya sorumluluğu taşıyabilecek nitelikte olmamaktadır.

- Dikine şehirleşme (küçük binaların yerine yüksek binaların yapılması) şehir şebekeleri için önemli yatırımlar gerekmektedir. Bu da belediyeleri zor durumda bırakmaktadır.

Ancak, Türkiye Elektrik Kurumu bu görevi tam olarak yerine getiremez ise bugün KiT'lerin özel sektöre devrini isteyenler o zamanda belediye elektrik işletmelerinin özel sektöre devrini isteyebileceklerdir.

Yakın zamanlarda enerji alanında gündeme gelen bir diğer konu da küçük su santralleridir. Ankara'da düzenlenen bir açık oturumda bu alandaki yıllık potansiyelin 14 Milyar KW dolayında Dİlabileceği ifade edilerek bir an önce küçük su santrallerinin kurulması istenmiştir. Küçük su santrallerinin kırsal kesimin elektrikleştirilmesinde önemli olduğu Odamızca birçok kez kamu oyuna anlatılmıştır. Ancak küçük su santrallerinin yapımı büyük hidrolik santrallerinin yapımını sektöre ugratmamalıdır. TEK, Hirfanlı santral için yapmakta olduğu yeni üniteyle bu alanda deney kazanmaya başlamış bulunmaktadır. Bu başlangıç küçük su santralleri için gerekli türbin ve generatör yapımına örnek olmalıdır. TEMSAN bu

yolda gerekli girişimlerde bulunup bu türbin ve generatörleri ülkemizde imal etmelidir. Hatta daha önce kurulmasına başlanmış bulunulan Dizel generatör fabrikası yerine bu atılım yapılmış olmasaydı daha doğru olurdu.

Küçük su santralleri yanında Nükleer Santraller konusun da sık sık gündeme getirilmektedir. Elektrik Mühendisleri Odası olarak bu konudaki görüşümüzü geçmiş dönemlerde de açık ve net olarak kamu oyuna açıklamıştık. Bir kez daha kısaca ifade etmekte yararlı olacaktır. Ülkemizdeki birincil enerji kaynakları tükenince elbette yeni enerji kaynaklarına başvurulacaktır. Bu nükleer santraller da olabilir. Ancak bugün ülkemizde su potansiyeli % 10-12'si linyitin biraz daha fazlası kullanılırken Nükleer Santral yapmanın ülke çıkarlarına aykırı olduğuna inanıyoruz. Ülkemizdeki elektrik enerjisi tüketimi tahminlerinin üzerine büyüteç koymadan gerçekçi bir gözle bakmalıyız. Ve ülkemizde elektrik enerjisi üretiminde yararlanılacak birincil kaynakların envanterini çıkarıp enerji üretim-tüketim için bir plan yapılmalı ve daha sonra nükleer santralleri zamanlamalıdır. Daha birkaç yıl öncesine kadar elektrik enerji tüketim talebi on yılda 3-3,5 kat büyürken artık bu oran 3'ün altına düşmüştür.

Yine inanıyoruz sadece bir, iki santralla nükleer teknolojiyi ülkemize getirmek mümkün değildir. Diğer alanlarda pekçok örneği vardır.

Son zamanlardaki enerji yetersizliği enerji tasarrufunu da gündeme getirmiş bulunmaktadır. Ancak hemen ifade etmek gerekir ki enerji tasarrufu daha az enerji kullanmak değil, birim üretimde kullanılan enerjisini azaltmaktır. Enerjinin daha akılcı ve verimli kullanılmasıdır.

Buna en iyi örnek ülkemizdeki elektrik enerjisi sisteminde aktif-reaktif enerji dengesidir. Bu denge iyi kurulamadığı takdirde elektrik enerjisi üretim sistemlerinin kapasite kullanımının azaldığı, kayıpların büyüdüğü görülür. Örneğin, bir dergide yayınlanan araştırmaya göre bu aktif-reaktif dengesinin iyi kurulması veya güç faktörünün düzeltilmesi ülkemizdeki kurulu güç kullanımını % 20 kadar iyileştirecektir. Bu ise ülkemiz için büyük bir santral demektir. Reaktif güç kompanzasyonu

nuna önem verilmeli ve Enerji Bakanlığı bunu proje safhasında denetlemelidir."

Kongrenin sonunda yapılan seçimlerden sonra Oda Yönetim Kurulları aşağıdaki şekilde belirlendi.

YÖNETİM KURULU :

Başkan : Teoman ALPTÜRK
Başkan Yrd. : Emel İNAL
Yazman üye : Ufuk ATAÇ
Sayman üye : Abdülkadir KAHRAMAN
Üye : Turan ŞENCİL
Üye : Özcan OKUMUŞ
Üye : Halis KAYA

DENETLEME KURULU :

Bekir ÖZGİRGİN
Muammer ERMİŞ
Tahir ÇALIŞICI

TMMOB ASGARİ ÜCRET VE ÇİZİM STANDARTLARI KOMİSYONU VİZE HARCINI ; 4 OLARAK SAPTADI

4 Mart 1982 tarih ve 17622 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan TMMOB tebliği şöyle :

"24 Haziran 1981 gün ve 17410 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tesbit Komisyonu ve Kontrol Bürolarının Kurulmasına İlişkin Yönetmeliğin 10. maddesi uyarınca Odaların vize işlemi karşılığı alacakları vize harcı Asgari Ücret ve Çizim Standartları Tesbit Komisyonunca aşağıdaki gibi tesbit edilmiştir.

1) Odalar, üyelerinin alacakları ücretinin % 4'ü oranı tutarında vize harcını üyelerden tahsil ederler.

2) Üyelerin hizmetleri karşılığı alacakları ücret, halen yürürlükte olan asgari ücret, tariflerinde belirtilen miktardan aşağı olamaz."

EMO YÖNETİM KURULU NÜKLEER SANTRALLAR VE RENKLİ TV KONUSUNDA BİR AÇIKLAMA YAPTI

Odamız 28. Genel Kurulunda nükleer santraller ve renkli TV konusunda yapılan açıklamaların bir kısmında Elektrik Mühendisleri Odasının bu iki

alandaki teknolojik gelişmeye karşı bir kurum imajı yaratacak biçimde yer aldığı görülmüştür.

Aslında Odamız gerek nükleer santraller gerekse renkli TV konusundaki görüşleri "evet" ya da "hayır" biçiminde o/etlenemeyecek ölçüde kapsamlı w gelişkindir. Elektrik mühendisleri teknolojik yeniliklere karşı olmak bir yana toplum çıkarlarına uygun her teknolojik gelişmenin yanındadır, destekleyicisidir. Sorun yeniliklerin ülke ve toplumsal yarar ilkeleri unutulmadan uygulamaya sokulmalarıdır. Planlama finansman, dışpara ve hammadde gibi faktörlere karar aşamalarında gereği kadar önem verilmeli, ilgili kurum ve kişilerin görüşleri alınarak konular bütün boyutları ile değerlendirilmelidir.

Odamız gerek nükleer santraller gerekse renkli TV konularında olası olumsuzluklara dikkati çekmekte bunu yaparken de ülke ve kamu çıkarlarını gözlemlemektedir.

Ülkemiz su ve linyit potansiyelinin önemli bir bölümü henüz kullanılmazken yeni bir birincil enerji kaynağından elektrik enerjisi üretimi zamanlamasının çok dikkatli bir çalışma sonunda yapılması gerektiği inancındayız. Bunun için de ülkemiz birincil kaynak envanteri gözönüne alınarak, gerçekçi bir tüketim tahmini yapılmalıdır. Genel Kuruldaki ifademizle "tüketim değerlerinin üzerine büyüteç konmadan bakılmalıdır".

Renkli TV konusundaki görüşlerimiz de benzer endişeleri taşımaktadır. Renkli TV yayının ülkemizde de başlamasının kaçınılmaz olduğu herkesçe paylaşılan bir gerçektir. Sorun bu alanda geçmişte atılan yanlış adımlar ve bugün buna bağlı olarak yapılması gerekenlerdir.

Renkli TV yayının başlaması için gerekçe olarak yurda şu veya bu yolla sokulan yarım milyona yakın renkli TV alıcısının varlığını göstermek bize konuya yeteri kadar ciddi eğilmemek anlamına gelmektedir. Çünkü komşu ülkelerin yayınlarını izlemek üzere yurda sokulduğu söylenen bu alıcılar, 1984 yılında "PAL" sistemi ile yayına başlayacak olan TRT'nin renkli yayını almak şansına sahip değildir. Bu alıcı sahipleri TRT'nin yayınlarını izleyebilmek için bir renkli TV alıcısı daha satın almak zorunda kalacaklardır.

Bu örnek bile teknolojik yeniliklerin ülke gerçekleri açısından, tüm toplumsal maliyetlerinin de hesaba katılarak irdelenmesinin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır kanısındayız.

ADANA VE DİYARBAKIR BÖLGE TEMSİLCİLİKLERİ KONGRESİ YAPILDI

Adana'da 30.1.1982 günü yapılan 2. Olağan Genel Kurulda göreve getirilen yeni Yönetim Kurulu aşağıdaki şekilde görev bölümü yapmıştır.

Başkan : Yaşar OKŞAŞOĞLU
Yazman Üye : Cemil ERYÜREK
Sayman Üye : Sabit DAĞSUYU
Üye : Mehmet BOLKAR
Üye : Ömer ÇELİK

Diyarbakır Bölge Temsilciliği Yönetim Kurulu ise yapılan Genel Kuruldan sonra şöyle oluşmuştur.

Başkan : İbrahim ERDEM
Yazman üye : M. Ali ULAK
Sayman Üye : Celal GÖRAL
Üye : Özer ERDEMLİ
Üye : Alaattin GÖKHAN

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ EL KİTABI ÇIKTI

Daha önce basıldığını haber verdiğimiz Elektrik Mühendisliği El Kitabının çıktığını üyelerimize duyuruyoruz. Tamamı 3 cilt olarak planlanan bir serinin ilk cildi olarak basılan el kitabının içinde şu konular bulunmaktadır :

- Simetrik Bileşenler
- Kısa Devre Akımlarının Hesaplanması
- Baraların Kısa Devre Akımlarına Göre Boyutlandırılması
- Güç Transformatörleri

ÜYE AİDATLARI 100 TL. OLDU

EMO 28. Genel Kurulu son fiyat hareketlerini gözden geçirerek, Odamızın esas gelir kaynağı olan üye aidatlarının 100 - TL. olmasına karar vermiştir.

Ayrıca üye kayıt ücreti 300 - TL. Kimlik Yenileme ücreti de 100. - TL. olarak Kongrece karar altına alınmıştır.

- Kesiciler
- Sigortalar
- Sayaçlar
- Ölçü Transformatörleri
- Koruma, Röleler, Röle Koordinasyonu
- Seri Kapasitörler
- Yalıtkanlık Testleri

Elektrik Mühendisliği alanında önemli bir boşluğu dolduracağına inandığımız el kitabı Odamızın Merkez ve Şubelerinden temin edilebilir.

ANKARA ŞUBESİ ÇALIŞMALARI

Odamız Ankara Şubesi Yönetim Kurulu geçtiğimiz ay içinde, mesleğini serbest çalışarak yürütmekte olan üyelerimizle çalışmalarda ortaya çıkan sorunları saptamak ve çözüm yollarını araştırmak amacıyla bir toplantı düzenlemiştir.

Toplantıya katılan çok sayıdaki deneyimli serbest çalışan üyemiz, mesleki hizmetlerin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükleri sergilemişler ve yasal örgütümüz Elektrik Mühendisleri Odası ile işbirliği içinde uzun ve kısa vadeli çalışma programı konuları gözden geçirilmiştir.

Görüşmeler sonucu, serbest çalışma bürolarının Oda'yla ilişkilerini geliştirmek, proje onay işlemlerindeki güçlüklerin çözüm yollarını araştırmak, ortak çalışma zorunluluğu olan diğer meslek mensupları ile ilişkiler ve Elektrik Mühendisliği hizmetlerinde asgari ücretlerin günün koşullarına uygun ve daha uzun süreli hayatta kalabilecek biçimde bir içerikle yeniden düzenlenmesi konularında çalışmalar yapmak üzere komisyonlar oluşturulmuştur.

Komisyonlarda daha çok serbest çalışan deneyimli üyelere yer verilmiş ve çalışmaların Oda'yla ilişkisini sağlamak üzere her komisyonda ayrıca yönetim kurulu üyeleri görev almışlardır.